

Teema 3 Kaveri- ja mediataidot 7.lk

KIUSAAMISEN VASTAVOIMAT

Opettaja!

Voit valita haluamasi tavan toteuttaa tunti.

Vaihtoehto 1:

- 1) Sosiometriset valinnat -harjoitus (dia 3)
- 2) Video "Mitä sä teet" (kesto 10 min), linkki diassa nro 11.
- 2) Loppukeskustelu (dia 10)

Vaihtoehto 2:

Rastipiste-harjoitus (diat 4-9).

Jos valitset rastiradan toteutustavaksi niin tulosta (yksipuoleisena) valmiiksi rastipisteiden diat nro 5-8.

Lisäksi tarvitaan A4-kokoisia paperiarkkeja sekä kyniä.

Vaihtoehto 3:

- 1) Video kiusaamisesta "Kohtalona koulukiusaaminen"-sarjasta yksi jakso (4 jaksoa 28 min/ jakso). Linkki diassa nro 11.
- 2) Loppukeskustelu (dia 10).

Sosiometriset valinnat: puolustajat (10 min)

Noustaan seisomaan ja asetutaan luokassa paikkaan, jossa on vapaata tilaa. Liiku tilassa ja laita käsi sen olkapäälle,

- jolle sinä kertoisit, jos sinua kiusataan.
- jolla on eniten sellaisia ominaisuuksia, että hän saattaisi kiusaamistilanteessa nousta tukemaan kiusattua.
- jonka uskoisit osaavan ottaa syrjään jätetyt mukaan.
- jonka esimerkkiä muut noudattavat, jos hän osoittaisi, että hänestä kiusaaminen on väärin.
- joka osaa ottaa muut huomioon toimiessaan luokassa.
- joka puolustaisi sinua, jos joutuisit kiusatuksi.

Rastipiste-työskentelyn ohje opettajalle: (45 min)

- Opettaja jakaa luokan n. 3-4 hlön ryhmiin.
- Kaikille ryhmille jaetaan vastauspaperi.
- Rastipisteiden ohjepaperit (diat 4-8) tulostetaan tästä tiedostosta ja levitellään luokan pöydille.
- Oppilaat kiertävät pisteillä, keskustelevat tehtävistä ja kirjaavat vastauksiaan paperille.
- Opettaja antaa luvan siirtyä seuraavalla pisteelle. Edetään järjestyksessä pisteeltä toiselle. Yhdellä rastilla ollaan n. 3-5 min. (yht. n. 20-25 min)
- Lopuksi käydään pisteiden tehtäviä koko porukalla keskustellen läpi siten, että jokainen ryhmä saa sanoa ajatuksiaan. (n. 10-15 min)
- Rasteilla on useita kysymyksiä, mutta ei haittaa vaikka jokin ryhmä ei ehdi vastata kaikkiin. Ei myöskään haittaa, jos kaikki ryhmät eivät ehdi käydä kaikilla viidellä rastilla. Pääasia, että kaikkien rastien purkukeskustelu ehdittäisiin tehdä.

Rasti 1:

Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus vaan hyvien ihmisten hiljaisuus.

- Mitä tämä voisi tarkoittaa?
- Mitä se voisi merkitä kiusaamisen kohdalla?
- Millä tavalla ryhmä saattaa ylläpitää kiusaamista?

Rasti 2:

Kuinka tunnistaa, milloin on kyse kiusaamisesta? Mikä on läppää ja mikä ei?

1. Kuka saa päättää, mikä on läppää?
2. Miten läpänheittäjän kommentteihin pitäisi reagoida
 - A) sivustaseuraajan roolista?
 - B) läpän kohteen roolista?
 - C) aikuisen roolista?
3. Millaisista aiheista ja miksi "läppää" heitellään?
4. Millaisissa tilanteissa läppä voi satuttaa ja voidaan kokea kiusaamisena?
5. Miten pitäisi toimia tilanteessa, jossa yhdelle henkilölle heitellään olevinaan harmitonta läppää toistuvasti samaan aiheeseen liittyen?

Rasti 3:

Kun aikuiset eivät huomaa tai vähättelevät ongelmaa?

1. Mistä se voi johtua, ettei aikuinen huomaa ongelmaa tai vähättelee sitä?
2. Miten toimit silloin?
3. Miten saat oman näkökulmasi kuulluksi?
4. Kenelle meidän koulussa voit mennä kertomaan kiusaamisesta?

Rasti 4:

Joukossa tyhmyys tiivistyy...Miten kiusaamistilanteet kehittyvät?

- **Mitkä asiat saavat kiusaamistilanteen pahenemaan?**
- **Miten ja miksi ryhmäpaine voi vaikuttaa kiusaamisen voimistumiseen / jatkumiseen?**
- **Mitkä asiat estävät sivustaseuraajia saamaan kiusaamisen loppumaan?**
- **Millaisia rooleja kiusaamistilanteessa voi olla?**

Rasti 5:

Mistä kumpuaa tarve kiusata?

1. Miksi joku kiusaa? Millaisia asioita / ongelmia kiusaajalla voi olla toimintansa taustalla?
2. Millaista apua tulisi tarjota
 - A) kiusatulle?
 - B) kiusaajalle?
3. Miksi on tärkeää kuulla sekä kiusatun että kiusaajan näkökulma kiusaamisen selvittelyissä?

Loppukeskustelu:

- Palkitaanko kiusaajaa meidän ryhmässä?
 - Minkälainen toiminta on kiusaajan palkitsemista?
- Miten luokkatoverien pitäisi toimia, jotta kiusaamisesta ei seuraisi palkintoa kiusaajalle vaan kiusaaminen muuttuisi turhaksi?
- Millaisella toiminnalla voisimme oikeasti saada aikaan sen, että kiusaaja lopettaisi?
- Miten toimimme, jotta kiusattu tuntisi olonsa paremmaksi?

Videolinkit

- ”Kohtalona koulukiusaaminen”-sarja 4 jaksoa 28 min / jakso.
<https://areena.yle.fi/1-3314758>

Lähteet:

Sainio, M., Novák, J., Kaukiainen, A., Willför-Nyman, U., Annevirta, T., Pöyhönen, V., & Salmivalli, C. 2018. Opettajan opas yläkoululle. Turun yliopiston psykologian laitoksen tutkimuksesta käytäntöön -julkaisusarja, 4.